

BS/138/2013

**WIEŚ POLSKA – CHARAKTERYSTYKA
LUDNOŚCI ROLNICZEJ**

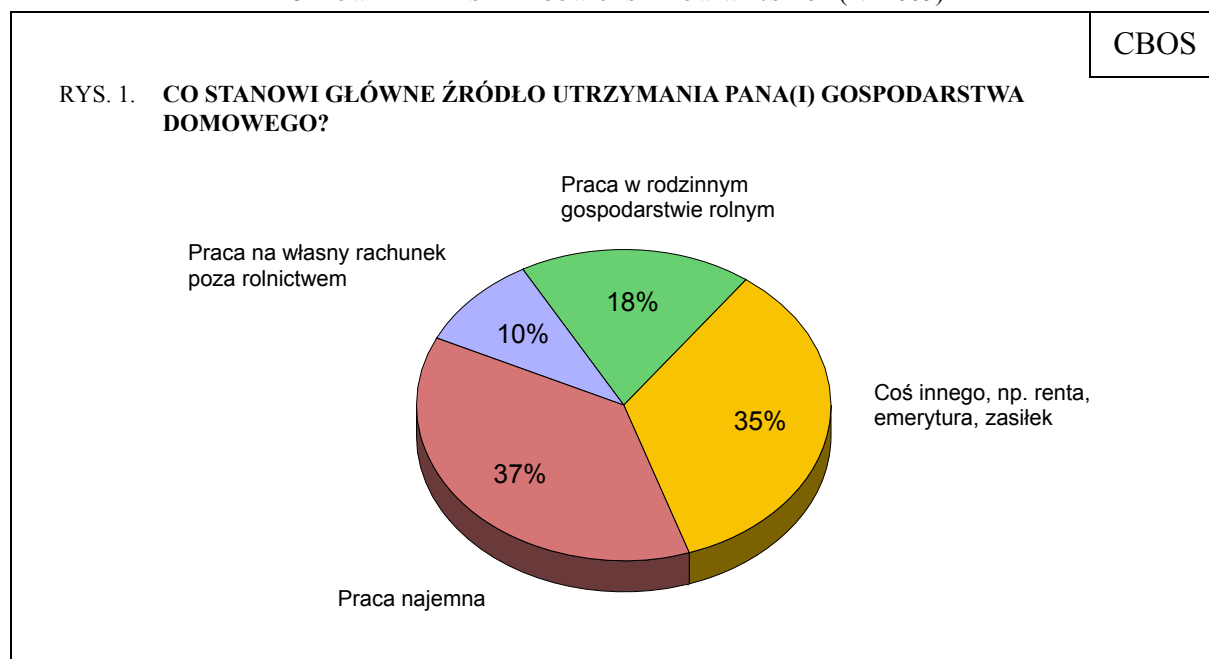
Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 11 stycznia 2013 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Jednym z obszarów aktywności tradycyjnie kojarzonych z kulturą wiejską jest produkcja rolnicza. Około jednej piątej respondentów z obszarów wiejskich (18%) deklaruje, że ich rodzina żyje z pracy w rodzinnym gospodarstwie rolnym. Pozostali utrzymują się z innych źródeł – z pracy najemnej (37%), własnej działalności poza rolnictwem (10%) lub ze źródeł niezarobkowych (35%).

ODPOWIEDZI MIESZKAŃCÓW OBSZARÓW WIEJSKICH (N=1665)

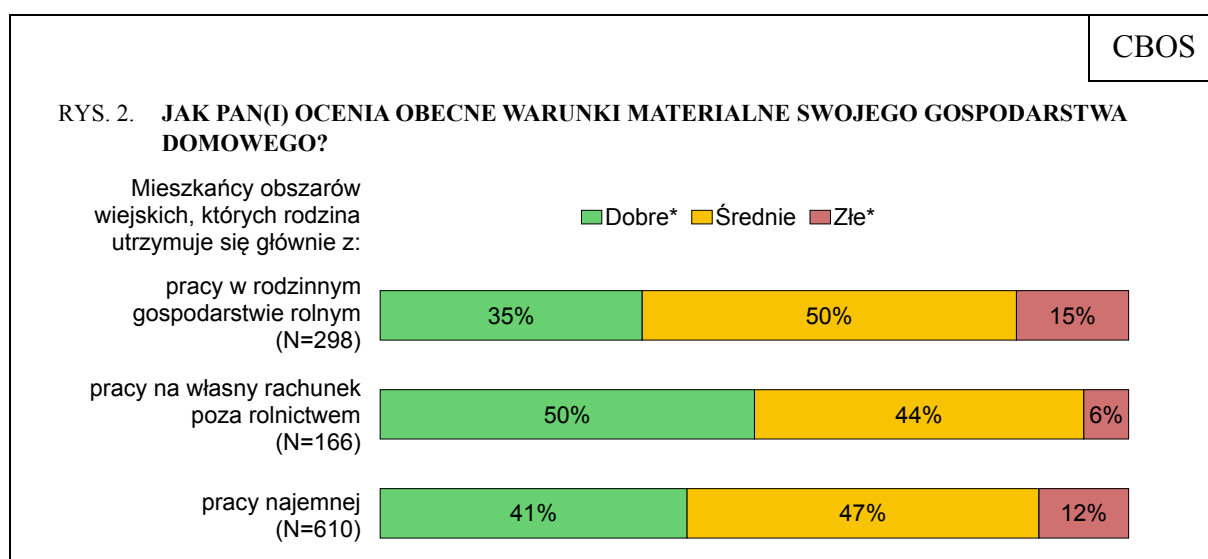

Czy w Polsce istnieje specyficzna kultura chłopska¹, czy też dominujący w rodzinie sposób zarabiania na życie nie wpływa na postawy i styl życia jej członków?

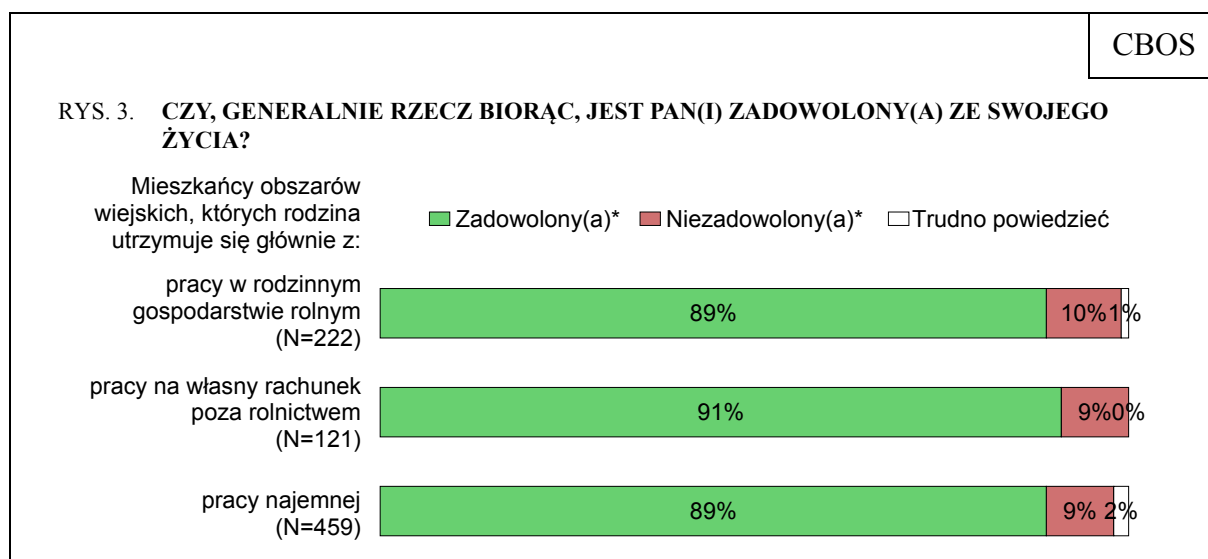
¹ W komunikacie wykorzystano zagregowane dane z czterech kolejnych badań CBOS „Aktualne problemy i wydarzenia” (275, 276, 277, 278) przeprowadzonych na reprezentatywnych próbach losowych dorosłych mieszkańców Polski w 2013 roku: 4–10 kwietnia, 9–15 maja, 6–12 czerwca, 4–11 lipca. Łączna liczebność mieszkańców wsi w tych próbach wynosiła 1665.

POSTRZEGANA JAKOŚĆ ŻYCIA

Badani z gospodarstw domowych utrzymujących się z różnych form pracy zarobkowej różnią się w ocenie swoich warunków materialnych. Największe zadowolenie w tym względzie wyrażają badani z rodzin żyjących z pracy na własny rachunek poza rolnictwem (50% ocen pozytywnych). Swoją sytuację gorzej oceniają osoby utrzymujące się z pracy najemnej (41%) i z pracy w rodzinnym gospodarstwie rolnym (35%). Główne źródło utrzymania nie ma znaczenia dla poczucia zadowolenia z życia – we wszystkich rozpatrywanych grupach jest ono niemal powszechne.

* Połączono odpowiedzi „dobre” i „raczej dobre” oraz „złe” i „raczej złe”

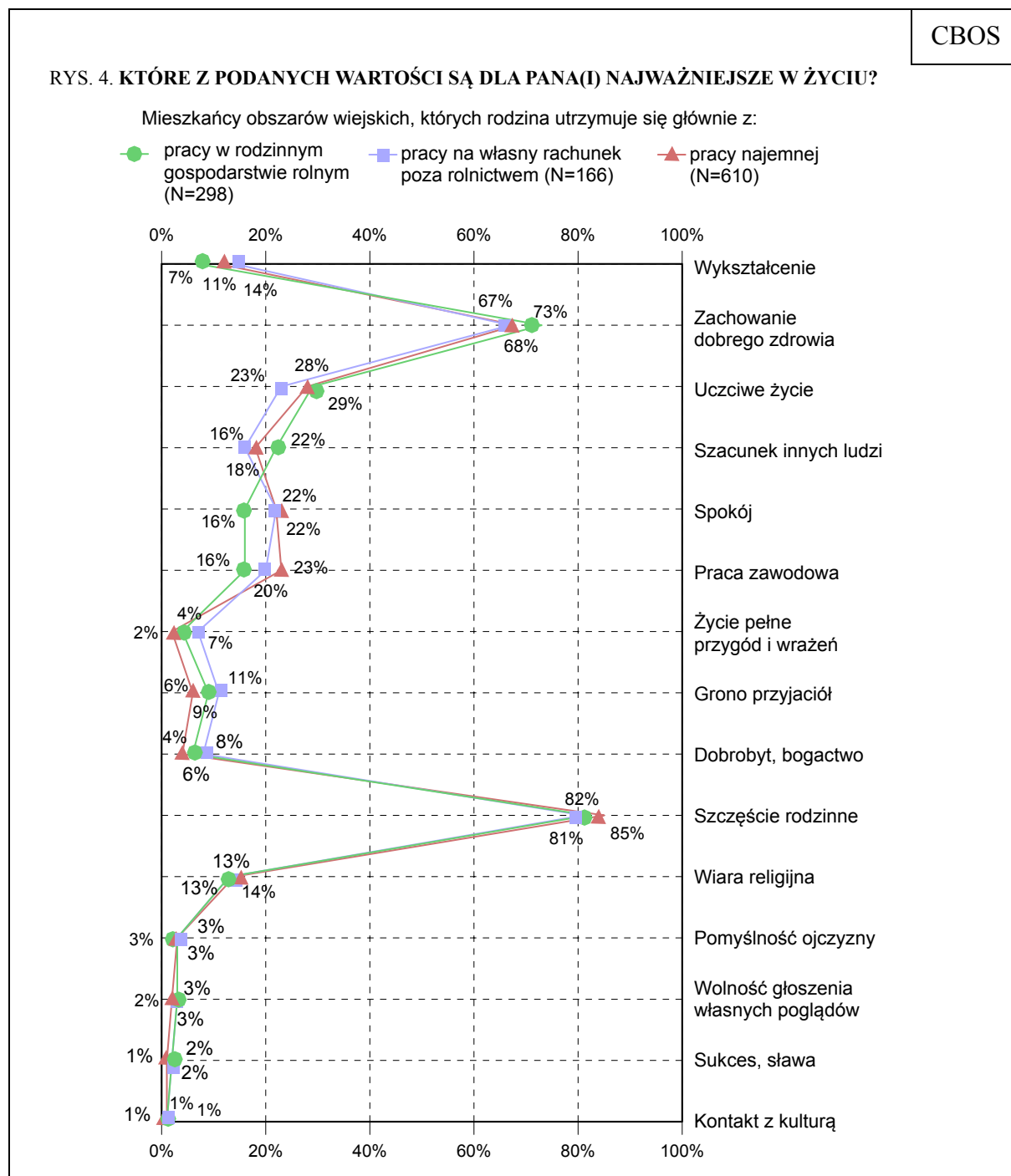

Dane zagregowane z trzech badań „Aktualne problemy i wydarzenia” (275, 276, 278) przeprowadzonych na reprezentatywnych próbach losowych dorosłych mieszkańców Polski w 2013 roku: 4–10 kwietnia, 9–15 maja, 4–11 lipca

* Połączono odpowiedzi „zdecydowanie” i „raczej”

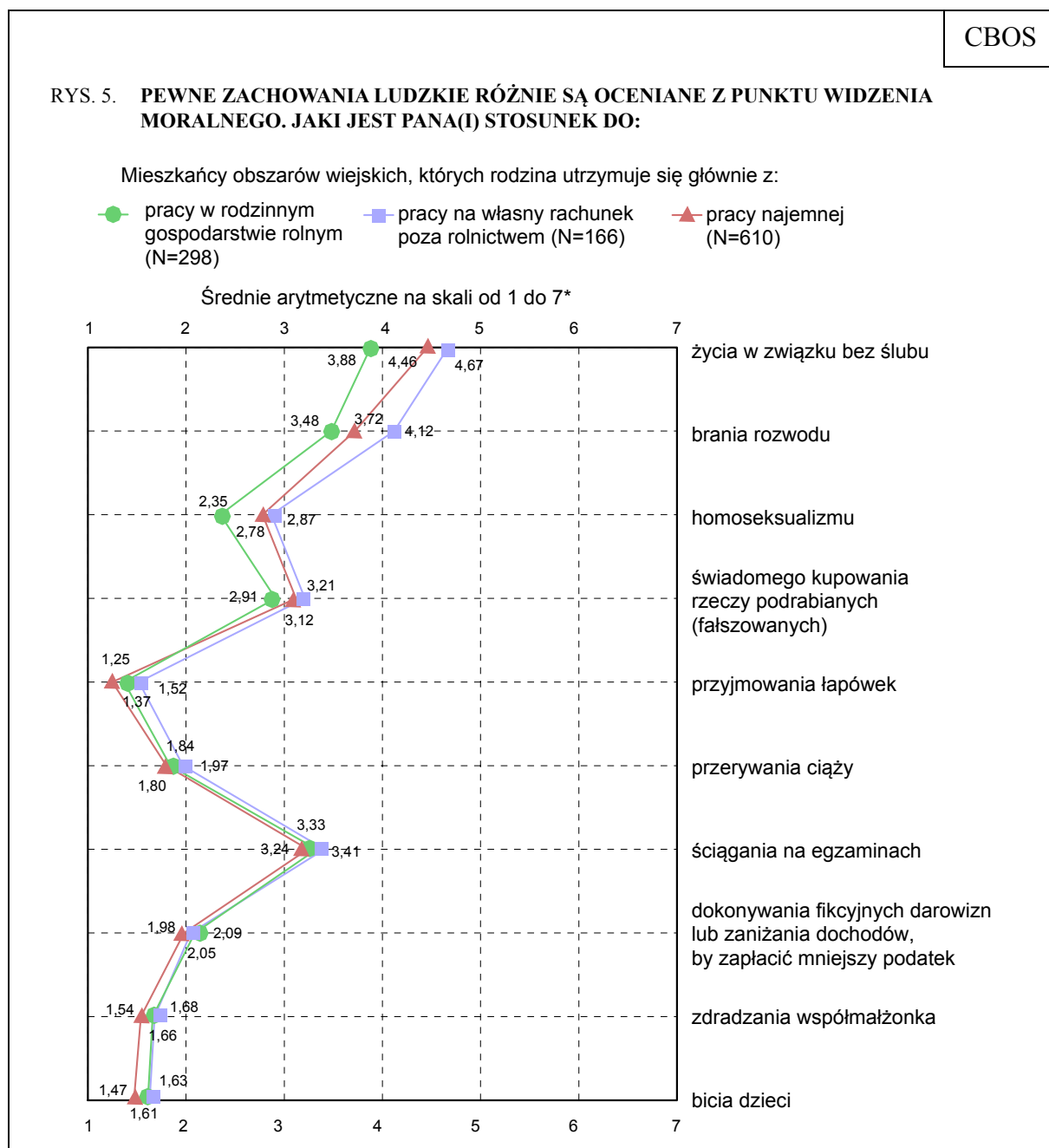
WARTOŚCI I NORMY

Ludność wiejska żyjąca z pracy w rodzinnym gospodarstwie rolnym w nieco większym stopniu niż utrzymująca się z pracy na własny rachunek poza rolnictwem i z pracy najemnej ceni sobie zachowanie dobrego zdrowia (73% wobec 67% i 68%) i szacunek innych (22% wobec 16% i 18%), natomiast rzadziej za ważne uważa wykształcenie (7% wobec 14% i 11%) i spokój (16% wobec 22%).

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondenci mogli wskazać trzy najważniejsze wartości

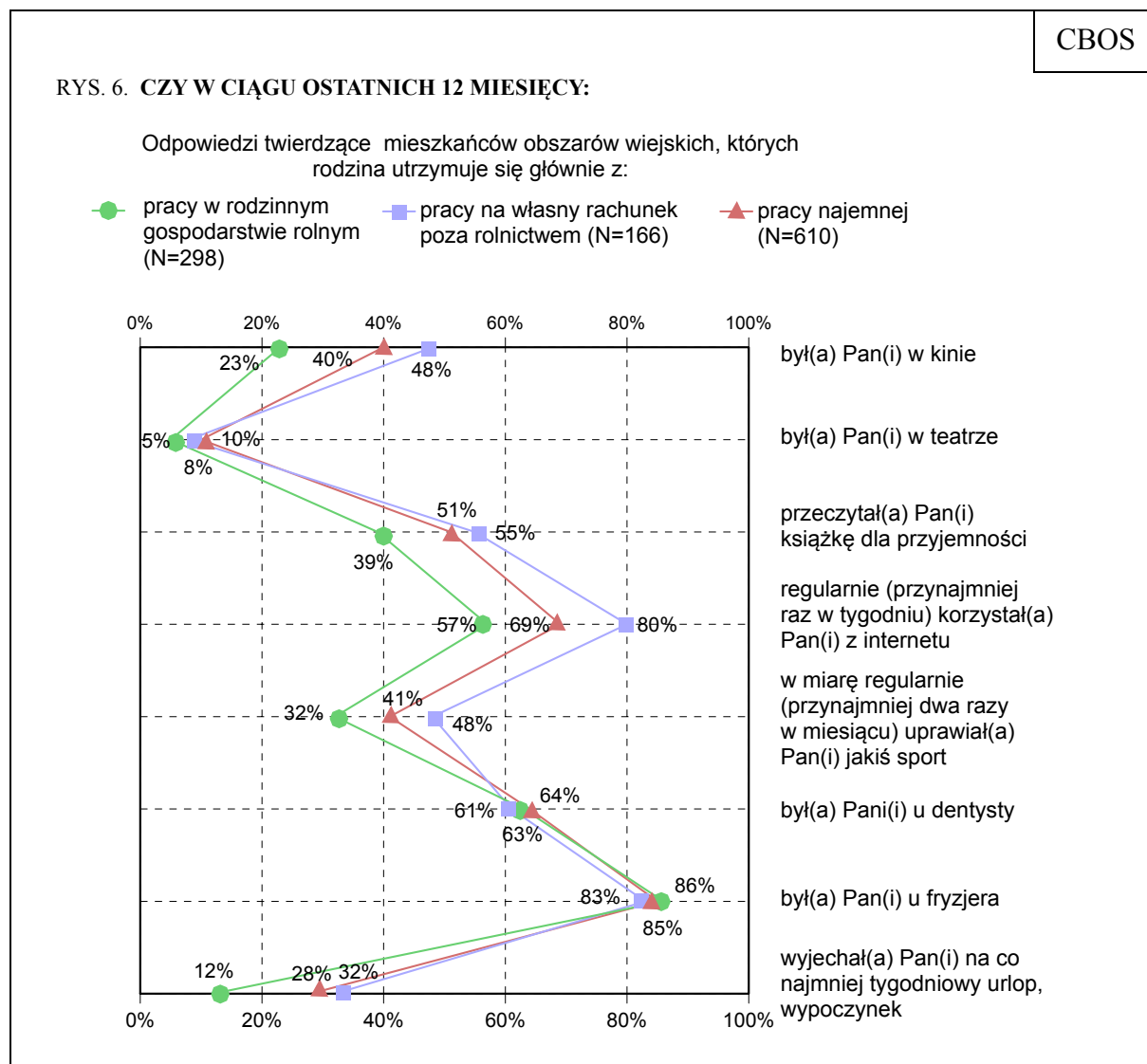
Respondenci z tej grupy są jednocześnie bardziej konserwatywni w kwestiach moralnych – w mniejszym stopniu niż badani utrzymujący się z pracy najemnej i własnej działalności poza rolnictwem akceptują życie w związku bez ślubu (przeciętna ocena na siedmiostopniowej skali to 3,88 wobec 4,46 i 4,67), rozwód (3,48 wobec 3,72 i 4,12) i homoseksualizm (2,35 wobec 2,78 i 2,87). Mieszkańcy obszarów wiejskich w niewielkim stopniu różnią się w ocenie zachowań najbardziej kontrowersyjnych moralnie (bicia dzieci, przerywania ciąży czy zdradzania współmałżonka) oraz wykroczeń ze sfery publicznej.

* Gdzie 1 oznacza, że zachowanie jest zawsze złe i nigdy nie może być usprawiedliwione, a 7 – że nie ma w nim nic złego i zawsze może być usprawiedliwione

CZAS WOLNY I STYL ŻYCIA

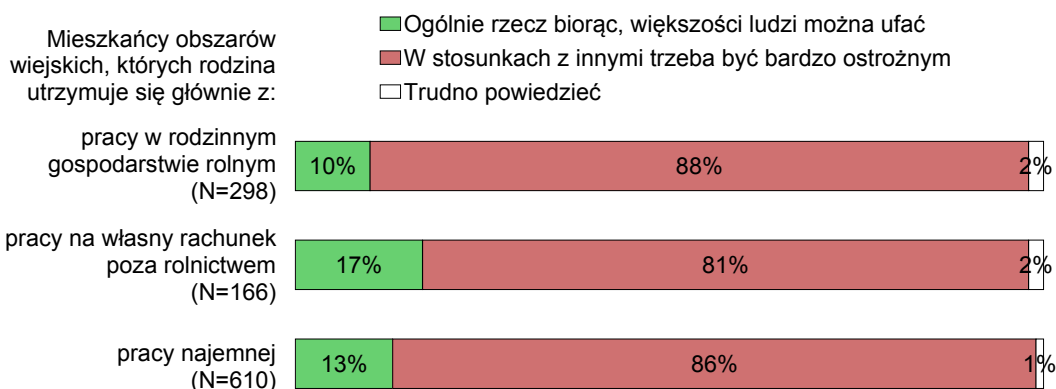
Osoby, których rodziny żyją z pracy w rodzinnym gospodarstwie rolnym, przejawiały w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy małą aktywność kulturalną, rzadziej niż mieszkańcy wsi utrzymujący się z innych źródeł zarobkowych korzystały też z internetu (57% regularnych użytkowników), uprawiały sporty (32%) i wyjeżdżały na wypoczynek (12%).

POTENCJAŁ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO

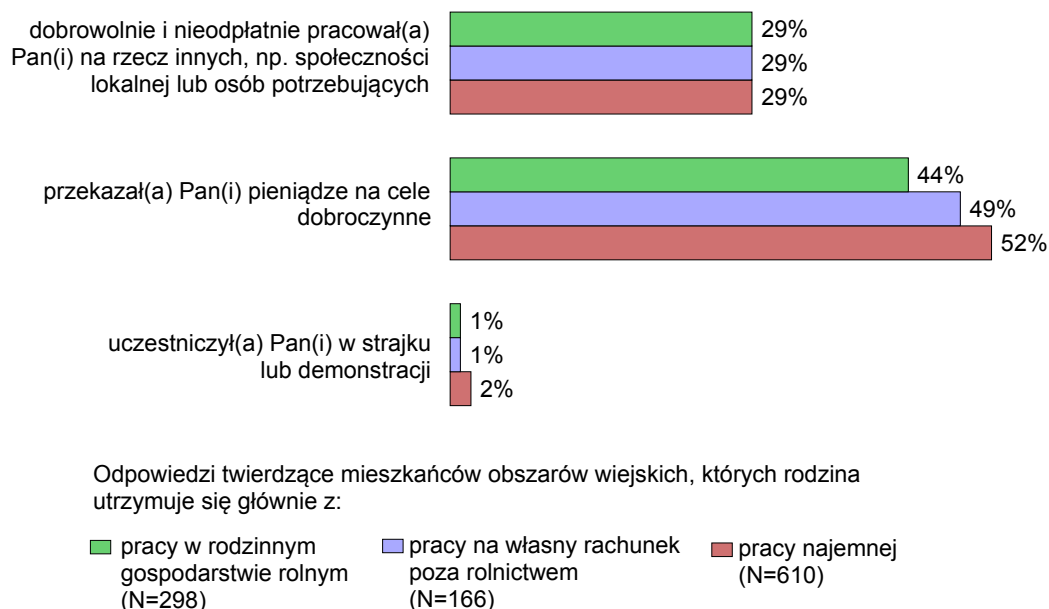
Mieszkańców wsi żyjących w rodzinach utrzymujących się z rolnictwa cechuje ponadprzeciętna nieufność wobec ludzi (szczególnie w porównaniu z badanymi utrzymującymi się z pracy na własny rachunek poza rolnictwem). Przekonanie, że w stosunkach z innymi trzeba być bardzo ostrożnym wyraża 88% respondentów z tej grupy.

RYS. 7. PRZECZYTAM PANU(I) TERAZ DWIE OPINIE DOTYCZĄCE ŻYCIA SPOŁECZNEGO W POLSCE. CHCIELIBYŚMY, ABY WYBRAŁ(A) PAN(I) TĘ OPINIĘ, KTÓRA JEST BLIŻSZA PANA(I) POGLĄDOM.

Mniejsze zaufanie do innych nie przekłada się na postawy obywatelskie – w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy badani utrzymujący się z pracy w gospodarstwie rolnym rzadziej niż pozostali angażowali się jedynie w zbiórki pieniędzy na cele dobroczynne (44%).

RYS. 8. CZY W CIĄGU OSTATNICH 12 MIESIĘCY:

Choć prowadzenie gospodarstwa rolnego pozostaje domeną rdzennej ludności wsi, praca w charakterze rolnika jest też drugą co do częstości aktywnością zarobkową nowych mieszkańców obszarów wiejskich². Osoby z rodzin utrzymujących się z pracy w rodzinnym gospodarstwie rolnym różnią się znacznie mentalnością i stylem życia. Badani z tej grupy są bardziej konserwatywni, mniej aktywni kulturalnie, mniejsza ich część poświęca czas na korzystanie z internetu, uprawianie sportów czy wyjazdy wypoczynkowe. W porównaniu z osobami żyjącymi z pracy na własny rachunek poza rolnictwem i z pracy najemnej, osoby z gospodarstw rolnych są też nieco bardziej nieufne i umiarkowane w ocenie własnych warunków materialnych.

Opracowała
Natalia HIPSZ

² Por. komunikat CBOS „Wieś polska – rdzenni i nowi mieszkańcy”, sierpień 2013 (oprac. N. Hipsz).